

FEDERÁLNÍ MINISTERSTVO VNITRA

Č.j.: OV—039/A—89

■ 6. V 1989

~~TAJNÉ!~~

Výtisk č. 13

Počet listů: 10 ✓

Počet příloh: 13/31 ✓



MV ČR - Sekce OUS
archivní a spisové služby

Došlo: - 6. IX. 1995

Čj.:

Přílohy:

DENNÍ SITUAČNÍ ZPRÁVA č. 39

Upozornění: materiál je určen výhradně k informaci adresáta.

Nesmí být rozmnožován a po využití podléhá do 10 dnů vrácení federálnímu ministerstvu vnitra (odboru analytiky a informací Vnitřní a organizační správy FMV).

1. Bezpečnostní situace v ČSSR.

V průběhu 5. května 1989 nebylo na území ČSSR zaznamenáno závažné narušení klidu a veřejného pořádku.

Nebyla zaznamenána (kromě jednoho případu přímo na území ČSSR) závažná nepřátelská činnost vnějšího protivníka.

Ve státobezpečnostní oblasti byl zaznamenán vznikající rozpor mezi stoupenci "charty-77" ze Severomoravského kraje a jejím centrem v Praze.

Byl zaznamenán jeden anonymní telefonát (Komárno), ověřen jako klamný. V Západočeském kraji pokračovala letákova akce s výzvou k účasti občanů na demonstrativním pietním aktu 6.5.1989 v Plzni.

V důsledku mimořádné události v elektrárně Komořany okr. Most (horkovod), k níž došlo v 09.20 hodin, bylo nezbytné odsavit provoz teplárny, čímž byla přerušena dodávka tepla pro města Most, Litvínov a Chomutov. Délka odstávky byla předběžně odhadnuta na 24 hodin.

Nedošlo k závažné mimořádné události v čs. dopravě a spojích.

2. Nepřátelská činnost

a) Ve Středoslovenském kraji bylo na konkrétním případě potvrzeno získávání čs. státních příslušníků občany kapitalistických států přechodně sezdržujícími v ČSSR k opatřování rozvědných údajů. V daném případě jde o rozvědné údaje vojenského charakteru, za což byl čs. občanu dán příslib poskytnutí hmotných výhod.

b) V Severomoravském kraji byl zaznamenán záměr některých exponentů vnitřního protivníka založit vlastní nezávislou iniciativu, tzv. druhé centrum stoupenců "charity-77", opírající se o koncepci tzv. Hnutí za občanskou svobodu.

V průběhu 5.5.1989 byl na území ČSSR zaznamenán jeden anonymní telefonát vyhrožující výbuchem v Domově mládeže SPŠ strojní v Komárně. Provedenými opatřeními byl ověřen jako klamný. V průběhu jejich provádění byl objekt preventivně vyklizen (310 studentů).

Týž den byl v Jihomoravském kraji zaznamenán výskyt jednoho letáku vyzývajícího občany k účasti na protisocialistické demonstraci 9.5.1989 s textem vyhrožujícím rovněž fyzickou likvidací komunistům.

V Západočeském kraji pokračovalo v uvedený den rozšiřování letáků vyzývajících občany k účasti na demonstrativním pietním aktu 6.5.1989 v Plzni (jde o padlé USA vojáky ve II. světové válce, o záměru jsme informovali v předchozích dnech).

Dne 5.5.1989 bylo ve Strakonicích vzneseno obvinění z trestného činu výtržnictví a z přečinu proti majetku v socialistickém a osobním vlastnictví maďarským občanům [REDACTED] /1963/ a [REDACTED] /1966/, montérům MLR firmy INTRANSZMAS. Jmenovaní v nočních hodinách 5. května v podnapilém stavu zapálili transparent májové výzdoby umístěný na viaduktu ČSD ve Strakonicích. Okresním prokurátorem bylo rozhodnuto, že oba budou

po uhranení škody způsobené Městským úřadem Strakonice vyhoštěni z ČSSR.
Do té doby budou pod dohledem vedoucích pracovníků maďarské fir-
my na ubytovně Českých závodů motocyklových ve Strakonicích.

3. Negativní jevy a poruchy v čs. národním hospodářství

V průběhu 5.5.1989 nebyly závažné jevy a události tohoto charakteru zaznamenány.

4. Nejzávažnější mimořádné události a kriminální trestná cinnost

a) Mimořádné události v národním hospodářství a živelní pohromy

Navazuje na DSZ ze dne 5. května 1989: k nárazu posunovaného nákladního vagónu do stojící cisterny v železniční stanici ČSD Český Těšín (okr. Karviná) a následnému úniku 54 tun oleje. Příčinou nehody byla technická závada na brzdovém systému železničního vozu, zavinění zaměstnanců ČSD nebylo zjištěno. Ke škodě na železničním svršku ani zasažení zdrojů pitné vody nedošlo. Způsobená škoda byla upřesněna na 760 000 Kčs. K odstranění následků havárie byla ustanovena zvláštní komise.

Vyšetřuje OS SNB Karviná.

Dne 5. května 1989 v 09.50 hodin došlo v elektrárně Komořany (okr. Most) v prostoru zauhlovacího velínu k prasknutí hlavního potrubí (světllost 500 mm) topné větve horkovodu. Při havárii byla usmrčena zaměstnankyně [REDACTED] (nar. 1931, bytem Most), která velín obsluhovala. Odstavením teplárny z provozu byla přerušena dodávka teplé vody pro Most, Litvínov a Chomutov. Oprava bude provedena do 24 hodin. Ke zjištění příčiny provozní poruchy a určení výše škody byla ustanovena havarijní komise.

Vyšetřuje OS SNB Most.

Dne 5. května 1989 v 08.00 hodin vznikl v n.p. Izomat Nová Baňa (okr. Žiar nad Hronom) požár ve skladu hotových výrobků. Ke zranění osob nedošlo. Zničením uskladněného materiálu vznikla škoda 90 480 Kčs. K zahoření došlo od žhavého výlisku z umělé hmoty. Ve věci bylo zahájeno stíhání pro trestný čin obecného ohrožení.

Vyšetřuje OS SNB Žiar nad Hronom.

b) Násilná trestná činnost

Navazuje na DSZ ze dne 2. května 1989: k nálezu usmrceného [REDACTED] (nar. 1945, státní příslušník Švýcarska) v Praze 9. Jako pachatelé byli zjištěni a vzati do vazby [REDACTED] (nar. 1961, bez pracovního poměru, 3 x soudně trestán) a [REDACTED] (nar. 1961, v domácnosti, 2 x soudně trestaná). Jmenovaní dne 28. dubna 1989 v nočních hodinách pozvali [REDACTED] na projížďku autem, kde mu podali alkohol s omamnou látkou, po které usnul. Okradli ho a vysadili na odlehém místě, kde upadl do kaluže vody a utopil se. U pachatelů byla provedena domovní prohlídka s kladným výsledkem. Další okolnosti případu se zjišťují.

Vyšetřuje OS SNB Praha 9.

Dne 4. května 1989 v dopoledních hodinách byl ve svém domě v obci Hospozín (okr. Kladno) nalezen, s tržnými ranami na hlavě, usmrcený [REDACTED] (nar. 1910, důchodce). Přivolaný lékař konstatoval smrt zaviněnou cizí osobou. Jako pachatelé byli zjištěni a zadrženi [REDACTED] (nar. 1962, 7 x soudně trestán) a [REDACTED] (nar. 1961, 3 x soudně trestán, oba bytem Hospozínek, okr. Kladno, bez pracovního poměru, cikáni). Při domovní prohlídce u nich byly zajištěny věci, pocházející z majetku [REDACTED]. Proti jmenovaným bylo zahájeno stíhání pro trestný čin vraždy. Motiv a bližší okolnosti případu se zjišťují.

Vyšetřuje OS SNB Kladno.

Dne 5. května 1989 v 11.00 hodin byla na skládce Technických služeb v Dubnici nad Váhom (okr. Považská Bystrica) nalezena mrtvolka novorozence mužského pohlaví zabalená do utěrek a igelitového sáčku. Přivolaný lékař konstatoval smrt užitím před 3 až 6 dny, bez vnějších znaků zranění. Ve věci bylo zahájeno stíhání pro trestný čin vraždy novorozeného dítěte matkou.

Vyšetřuje OS SNB Považská Bystrica.

c) Majetková trestná činnost

Dne 5. května 1989 byl v Praze zadržen a je stíhan pro trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví [REDACTED] (nar. 1954, bytem Praha 5, bez pracovního poměru).

Jmenovaný v letech 1988 a 1989 postupně vylákal na Českém fondu výtvarných umění Praha 1 peněžní částku 156 000 Kčs, ... pod záminkou, že pro uvedený podnik provede různé práce. Tyto ve smluvném termínu neprovedl a peníze použil pro vlastní potřebu.

Vyšetřuje OS SNB Praha 1.

Dne 5. května 1989 bylo na území ČSSR hlášeno 51 případů krádeží vloupáním, z toho:

	do restaurací a obchodů	bytů	rekreačních objektů	motorových vozidel	ostatní	škoda celkem
ČSR	3	11	2	10	14	335 000
SSR	4	3	2	-	2	34 700
ČSSR	7	14	4	10	16	369 700

d) Dopravní nehody leteckých, kolejových a silničních prostředků

Navazuje na DSZ ze dne 5. května 1989: k havárii sportovního letadla zn. Zlín 43 se 4 usmrcenými osobami v lesním porostu u obce Soblahov (okr. Trenčín). Na místě havárie bylo zjištěno, že letadlo narazilo v členitém terénu do svahu. Způsobená škoda činí asi 250 000 Kčs. Ve věci bylo zahájeno stíhání pro trestný čin obecné ohrožení.

Vyšetřuje S SNB hl. m. Bratislavu a Zsk.

Dopravní nehody dne 5. května 1989

	počet nehod	usmrceno osob	těžce zraněno osob	hmotná škoda v Kčs
ČSR	188	-	12	585 100
SSR	60	-	9	159 700
ČSSR	248	-	21	744 800

e) Ostatní mimořádné události a závažná trestná činnost

Navazuje na DSZ ze dne 5. května 1989: k narušení čs. vzdušného prostoru z Rakouska sportovním letadlem zn. Piper pa 32 r 300 v prostoru obce Frymburk (okr. Český Krumlov). K narušení došlo v důsledku chybné navigace osádky. Uvedené letadlo s posádkou dvou osob opustilo vzdušný prostor ČSSR dne 5. května 1989 ve 13.15 hodin v prostoru Dolního Dvořiště do Rakouska.

Vyšetřovala KS SNB České Budějovice a Státní letecká inspekce.

Dne 5. května 1989 v 00.45 hodin došlo v úseku 17. roty PS Sedlec (okr. Břeclav) k proryvu státní hranice z ČSSR do Rakouska jednou osobou, pravděpodobně občanem NDR.

Vyšetřuje komise náčelníka HS PS OSH a velitele 4. brigády PS.

Dne 5. května 1989 zadrželi příslušníci PS pro pokus o ilegální přechod státní hranice z ČSSR do Rakouska 3 občany NDR.

Hranici se socialistickým státem narušilo 5 občanů NDR.

Ze zájezdu organizovaného čs. cestovní kanceláří do Rakouska se nevrátil 1 občan ČSSR.

5. Názory a nálady obyvatelstva

Ve spojitosti s ustavujícími konferencemi ROH návazně na vytváření státních podniků v SSR, jež se konaly v průběhu března a dubna 1989, byly ve více případech zjištěny negativní názory na současný charakter odborů. Podle pracovníka aparátu Slovenské odborové rady i některých vedoucích pracovníků Slovenského výboru odborových svazů, krajských a městských výborů odborových svazů, se v nově vznikajících státních podnicích projevuje nespokojenost pracujících s nedostatečným vlivem odborů na systém mzdrové politiky (5 státních podniků). Za projev nedůvěry k odborům lze považovat i nezájem o práci ve výborech ROH a neustále klešající počet brigád socialistické práce. Tyto ohlasy se týkají podniků služeb. Obdobné tendenze byly zaznamenány i mezi pracovníky kovoprůmyslu, kde byly v rámci SSR zrušeny výbory odborových svazů na všech stupních a dosud nebyla vypracována žádná struktura ROH, která má být řízena Ústředním výborem odborových svazů.

V podniku Niklovážiuť v Seredi (Západoslovenský kraj) se projevuje nespokojenost celých pracovních kolektivů s průtahy a neřešením vládního usnesení č. 217/87, v otázce zařazování zaměstnanců do 1. a 2. důchodové kategorie. Podle rozhodnutí okresní a krajské hygienické stanice bylo v roce 1988 v podniku 1 265 pracovníků zařazeno v rizikovém prostředí. Z nich je do současné doby začleněno ve správné důchodové kategorii pouze 850 osob. Průtahy řešení této otázky způsobují, že celé pracovní kolektivy se domáhají operativnějšího přístupu, předkládají vedení podniku, stranickým a odborovým orgánům písemné požadavky. Mezi osazenstvem podniku se vyskytují názory, že jestliže nebude věc urychlěně dořešena, může dojít k tomu, že pracovníci dají hromadnou výpověď. V tomto případě by neřešení rovněž vážně narušilo autoritu hospodářských, stranických a odborových orgánů v podniku, neboť jde o zařazení do důchodových kategorií odsouhlasené GŘ Kovohutě Praha. Problém je v současnosti konzultován s federálním ministerstvem hutnictví, strojírenství a elektrotechniky a federálním ministerstvem práce a sociálních věcí, následně má být předložen celostátní komisi ke schválení.

V Čs. uranovém průmyslu v západních Čechách bylo návazně na šíření zpráv o tzv. útlumovém programu (uzavírání některých důlních děl a snižování stavu horníků) zaznamenáno, že havíři vyhrožují po vzoru z Kosova sfáráním do podzemí a nevyfáráním. Kromě toho byly dle vyjádření pracovníků generálního ředitelství Čs. uranového průmyslu zjištěny na hlubinných dolech v Příbrami organizované podpisové akce za propuštění V. HAVLA. Nálady horníků jsou celkově hodnoceny jako nepříznivé. Dosud zjištěné dílčí negativní projevy v organizacích patřících do koncernového podniku Uranové doly Hamr na jezeře byly v součinnosti s jeho stranickým a hospodářským vedením v zárodku paralyzovány.

Záměry aktivizovat A. DUBČEKA

Podle pokynu, předaného do ČSSR Jiřím PELIKÁNEM do okruhu exponentů OBRODY je bezpodmínečně nutné aktivizovat DUBČEKA, aby se věnoval domácím událostem a napojil se na "OBRODU", event. jinou "nezávislou skupinu". Podle PELIKÁNA má DUBČEK v zahraničí obrovskou šanci, ale je třeba, aby měl kolem sebe tým lidí.

Návazně se Čestmír CÍSAŘ dohodl s Milošem HÁJKEM, že je třeba DUBČEKA kontaktovat a připravit alternativní program s vůdčí osobností v čele. Členové "OBRODY" jsou zvědavi, jak zapůsobí dopis koncipovaný DUBČEKEM a ČERNÍKEM k otázce přehodnocení vstupu vojsk Varšavské smlouvy 21.8.1968, zda na něj zareaguje MLR a PLR a zda jejich vedení najdou cestu, jak vstup odsoudit a nedat podnět k protestu proti vměšování do vnitřních záležitostí.

Rozhovory s DUBČEKEM se uskuteční až po zjištění reagence na jeho a ČERNÍKŮV dopis, jehož jedna kopie má být zaslána i na ÚV KSČ.

/Správa SNB Praha/

Rozdělovník:

s. Jakeš
s. Husák
s. Adamec
s. Indra
s. Fojtík
s. Hegenbart

*S. ministr
I. NMU (vyř. ē. 7)
s. kresba (vyř. ē. 10)
OAI (vyř. ē. 13)
Správa SNB Praha (vyř. ē. 51)
I. Správa SNB (vyř. ē. 28)*

Příprava založení další "nezávislé iniciativy"

Signatářka "charty-77" Lenka MAREČKOVÁ připravuje založení další "nezávislé iniciativy", tzv. EKOLOGICKÉHO SDRUŽENÍ, které by mělo mít celostátní působnost a pracovat na principech západoevropských stran "ZELENÝCH". V současné době zpracovává stanovy a programové prohlášení. Hodlá požádat o oficiální registraci. Do přípravných prací jsou zapojeni i členové hnutí Brontosaurus /SSM/. Údajně se má jednat asi o 1600 osob. EKOLOGICKÉ SDRUŽENÍ připravuje vydání svého vlastního časopisu a má mít spojení s ekologickým hnutím MLR.

Cílem činnosti je vytvoření opoziční politické strany. V pozadí stojí bývalý mluvčí "charty-77" Stanislav DEVÁTÝ a obhájce Václava HAVLA JUDr. LŽIČAŘ.

Byla přijata opatření ke kontrole činnosti osob, které se na činnosti podílejí a k získání dokumentů, které byly již zpracovány.

/II. správa SNB/

Rozdělovník:

s. Jakeš
s. Husák
s. Adamec
s. Indra
s. Fojtík
s. Hegenbart

S. Knollek
P. Šimáček
J. Frejček
L. Lomová

Václav Fruš
I., II. a XII. správn. SNB
Všechny kruje

Příprava tzv. OBRODY - Klubu za socialistickou přestavbu na jednání na ÚV KSČ a následná reagence

Dne 27.4.1989 se uskutečnila schůzka tzv. OBRODY - Klubu za socialistickou přestavbu za účasti asi 20 osob, včetně mimopražských zástupců. Mezi přítomnými byli Vojtěch MENCL, Vladimír KABRNA, Věněk ŠILHAN, Vladimír KOLMISTR, Václav KURAL, Antonín BENČÍK, Čestmír CÍSAŘ, Václav VRABEC, Igor KRATOCHVÍL a další.

Bylo dohodnuto, že bude dán podnět k pravidelným schůzkám zástupců jednotlivých iniciativ, kde bude OBRODU zastupovat V. KABRNA. Podnět však nedá přímo OBRODA, ale členové OBRODY v "chartě-77", aby nebyla OBRODA podezírána ze snahy uplatňovat svůj vliv na další iniciativy. Vzhledem ke skutečnosti, že OBRODA na rozdíl od ostatních iniciativ má svůj organizační rád, zástupce OBRODY na společných schůzkách nemůže přijímat jakékoliv rozhodnutí. Tato musí být nejprve projednána alespoň v řídícím výboru OBRODY.

Bylo rozhodnuto nejpozději do 2. poloviny května dopracovat Program OBRODY, aby byl k dispozici pro její zamýšlené shromáždění. Úkolem byli pověřeni KRATOCHVÍL a BÁRTA, jako konzultant byl určen CÍSAŘ. Přítomní se shodli, že Program je v podstatě hotov a je třeba jej pouze doplnit o některé myšlenky z Akčního programu jugoslávských komunistů. Při zpracování Programu je rovněž třeba čerpat z projevu generálního tajemníka Italské komunistické strany OCCHETTA na sjezdu IKS. Je potřebný i proto, aby se podařilo získat jistý náskok proti ostatním iniciativám, které ještě program nemají.

Dle prezentované informace má na Jihlavsku o spolupráci s OBRODOU zájem i Čs. strana lidová a v poslední době i Čs. strana socialistická.

Značná pozornost byla věnována přípravě na jednání na ÚV KSČ dne 4.5.1989. Se svou koncepcí k tomu vystoupil MENCL. Uvedl, že nechce přistoupit na širokou ideologickou diskusi, ale chce se soustředit na stanovisko OBRODY, které bylo ÚV KSČ zasláno. Jako hlavní cíl pro jednání si kladl dosažení registrace OBRODY. Při vlastním jednání chtěl MENCL vystupovat jako zástupce všech vyloučených členů KSČ, nastolit požadavky na odstranění kádrového stropu pro vyloučené členy KSČ apod. Mezi další záměry MENCLA pro jednání na ÚV KSČ patřilo zejména:

- znovupotvrzení podpory přestavbě členy OBRODY v duchu Akčního programu z dubna 1986
- dodržení zásady odmítnutí jakýchkoli snah o přerušení styků OBRODY s ostatními iniciativami
- podpora sovětskému typu přestavby a návrh, aby některým členům OBRODY bylo zadáno zpracovat hodnocení minulosti
- ÚV KSČ musí vzít na vědomí, že se sejde shromáždění OBRODY, kterého se zúčastní 50-60 osob a toto shromáždění zvolí orgány OBRODY
- OBRODA musí dostat možnost se organizovat v krajích a okresech a vydávat časopis DIALOG v nákladu nejméně 10 000 výtisků.

Koncepce MENCLA byla nejen odmítnuta, ale dále oslabila jeho postavení jako předsedy OBRODY. Z diskuse rovněž vyplynulo, že většina přítomných je toho názoru, že při jednání na ÚV KSČ je nutno se zaměřit na názorovou koncepci OBRODY a nic nezveličovat.

K projednání postupu při jednání na ÚV KSČ se měli sejít 28.4.1989 MENCL, KABRNA a KOLMISTR.

Po jednání na ÚV KSČ 4.5.1989 došlo týž den odpoledne ke schůzce rozšířeného přípravného výboru OBRODY, na níž byl analyzován jeho průběh. Schůzky se zúčastnili V. MENCL, V. KABRNA,

V. KOLMISTR, V. ŠILHAN, Č. CÍSAŘ, V. KURAL, L. KOHOUT, J. STEHLÍK a M. HÁJEK. Zajímali se především o to, jaká byla atmosféra při jednání, menší zájem projevili o projednávané detaily.

Shodli se na názoru, že jednání na ÚV KSČ vedlo ke snížení vzájemné nedůvěry, i když skepse k tomu, jaké výsledky lze od jednání očekávat, přetrvává. Konstatovali, že v jednání se ze strany zástupců ÚV KSČ projevila upřímnost, což odráží zájem předsednictva ÚV KSČ jednat, že však pro jednání jsou stanoveny stále úzké břehy a přetrvává omezený přístup k reformám ve společnosti a jejich nepřipravenost.

V. MENCL byl účastníky schůzky podroben kritice proto, že při jednání na ÚV KSČ hovořil o otázkách, o kterých hovořit neměl a to např. OBRODU představoval jako diskusní klub, který vidí svoji náplň v tom, že bude diskutovat o knize s. Gorbačova, o otázce stalinismu apod., což však není pravda. Jako "podraz" byl hodnocen návrh MENCLA, který při jednání na ÚV KSČ učinil, aby v komisi pro přípravu nové Ústavy pracovali místo Z. Jičínského Šmalík s Pudilem. Šmalík není totiž členem OBRODY, ale je signatářem Hnutí za občanskou svobodu; Pudil je členem KSČ a pracovníkem FMZV. Není proto důvod, aby v této komisi oba zastupovali OBRODU.

KABRNA s KOLMISTREM se shodli na tom, že celkově vystoupení MENCLA při jednání na ÚV KSČ neodráželo skutečný stav a nálady, které v současné době v OBRODĚ jsou. Jako pozitivní prvek hodnotili skutečnost, že MENCL pozval zástupce ÚV KSČ na připravované shromáždění OBRODY.

Na závěr schůzky přípravného výboru došlo k dohodě, že hlavním úkolem OBRODY pro nejbližší období bude dopracovat její program, připravit shromáždění a volby orgánů OBRODY. Předběžně se dohodli, že shromáždění OBRODY by se mělo konat dne 17.6. 1989. Místo nebylo dosud určeno.

Opatření jsou zaměřena na zjišťování reakcí ze strany OBRODY na připravované záměry.

/II. správa SNB/

Rozdělovník:

členové a kandidáti PÚV KSČ
s. Hegenbart

večlem' tmv

II. správa SNB , IS SNB

Téze vystoupení náměstka ministra vnitra PLR a náčelníka Státní bezpečnosti gen. Dankowského na setkání s delegáty celostátní konference PSDS ve Varšavě 30. 4. 1989

- Přibližující se Celostátní konference delegátů PSDS bude vážnou událostí v politickém životě naší země. Zhodnotí dosavadní výsledky nové politiky naší strany, zhodnotí opodstatněnost přijatých koncepcí a vypracuje další směry umožňující nám, členům PSDS, v dalším období být vedoucí silou národa, avantgardou nového myšlení a činností, splnit společenská očekávání.
- Z inspirace PSDS, řídíce se usneseními IX. a X. sjezdu strany, zahájili jsme historický úkol uskutečnit zásadní změny, vytvářející nový model socialistického zřízení. Výrazem toho je podstatná změna právního systému státu. Byly vytvořeny podmínky pro demokratizaci společenských a politických vztahů, došlo k rozšíření subjektů společnosti. Legální opozice se stala skutečností.
- Je to protivník, ale i partner, kterého musíme doceňovat. Veliký dynamismus společenských změn způsobil, že opozice se stává trvalým prvkem politického života, majícím možnost ovlivňovat společensko-politickou a hospodářskou skutečnost Polska.
- Politika PSDS, založená na vytváření partnerských vztahů v rámci koalice, způsobila výrazné oživení jejich účastníků. Partneři usilují o akcentování vlastní politické totožnosti a o získání široké společenské podpory svých politických programů rovněž mimo svou tradiční společenskou základnu. Svědčí o tom průběh XIV. Kongresu Demokratické strany a plenární zasedání Hlavního výboru Sjednocené lidové strany.
- Rozhovory u "kulatého stolu", schválené Ústředním výborem PSDS a Sejmem PLR, se setkaly s živým zájmem mezinárodní světové veřejnosti a vlád mnoha států - jak na Východě, tak i na Západě.

- zájem o politické a hospodářské změny v Polsku je aktivně podporován diplomatickou ofenzivou našeho státu na mezinárodní scéně. Svědčí o tom zahraniční návštěvy premiéra - Mieczysława Rakowského a rovněž návštěvy čelných státníků v naší zemi, například Margaret Thatcherové, Raymonda Dumase, Mauno Koivista, Pereze de Cuellara. V nejbližším období čekáme příjezd do Polska kancléře Helmutha Kohla, prezidenta Françoise Mitterranda a není vyloučena rovněž návštěva prezidenta Georga Bushe.
- Přijetí evoluce procesu reforem uskutečňovaných v Polsku se rovněž projevuje v oznameních hlavních kapitalistických států, především USA, k návratu do normalizace hospodářské spolupráce s Polskem, jež se objevují mj. v projevech George Bushe, Helmutha Kohla nebo Rady ministrů EHS.
- Hospodářské reformy byly druhou zásadní sférou významných změn v naší zemi. V hospodářství došlo k oživení a k uklidnění. Hospodářská situace a zejména ekonomická situace pracujících determinovala a v dalším období bude mít vliv na stav společenských nálad.
- 1. čtvrtletí letošního roku bylo charakteristické změnou tempa hospodářského růstu. Projevovaly se nadále silné inflační procesy a s tím spojená tržní nerovnováha. Abych byl objektivní, je třeba rovněž vzpomenout ty oblasti, v nichž jsme zaznamenali vzrůst tempa hospodářského rozvoje. Patří k nim zejména zpracovatelský průmysl a přes všeobecné hodnocení - rovněž zemědělství. V průmyslu se zvýšila produktivita práce asi o 7,3 %.
- Činitelem limitujícím značné hospodářské úsilí státu byl vzrůst peněžních příjmů obyvatel, především prohlubující se propast v kvantitativním zabezpečení tržních potřeb společnosti. Ve srovnání s 1. čtvrtletím loňského roku průměrná mzda v letošním roce je vyšší o 103,6 %.
- Nespokojenost se situací na trhu, zejména nedostatečný prodej průmyslových výrobků a snížení životní úrovně společnosti,

způsobilo v 1. čtvrtletí letošního roku značný vzrůst negativních společenských nálad.

- V 1. čtvrtletí t. r. vzniklo v zemi 2 456 konfliktních situací, v rozhodující většině na základě mezd, z čehož 615 se uskutečnilo formou stávek a zastavení práce na kratší dobu, jichž se zúčastnilo asi 150 tisíc osob. Od roku 1981 to bylo období největšího počtu mzdových požadavků a je doprovázejících protestních akcí. Pozornost zasluhuje to, že v celém roku 1988 bylo zaznamenáno asi 2 000 projevů nespokojenosti, včetně 202 stávek a přestávek v práci, jichž se zúčastnilo asi 55 tisíc osob.
- Stávky a přestávky v práci měly většinou spontánní charakter, vznikaly často živelně a teprve v pozdějším období byly formulovány ekonomické a politické požadavky.
- V poslední době pozorujeme zanikání ostrých forem protestů v podobě stávkových akcí. V dubnu t. r. Státní bezpečnost získala informace o 83 konfliktních situacích, z nichž 36 se projevilo formou přestávek v práci. Výrazné napětí se nadále udržuje v odvětví těžby černého uhlí a rovněž v hornicko-hutnickém kombinátu mědi v Lubinie.
- Zaregistrování nezávislého odborového svazu "Solidarita" nevyvolalo živelný vznik závodních článků "Solidarity". V současnosti existuje přes 1 250 jejich závodních struktur. Není zjištováno masové vstupování osazenstev závodů do těchto odborů. Příkladem toho mohou být: Závod železných konstrukcí v Radomsku /piorkowské vojvodství/, kde zájem oznámilo 87 osob z 1 200 zaměstnanců; Závody "Polmo" v Praszce /čenstochowské vojvodství/ - 67 osob z 4 100 zaměstnanců; Železárny "Częstochowa" - 500 osob z 11 200 zaměstnanců. Poněkud větší vliv je zaznamenán na území Wroclawi, kde mj. v závodech vyrábějících elektrické stroje "Dolmel" z 3 500 zaměstnanců se do "Solidarity" přihlásilo 1 000 osob; PZL "Hydral" - z 4 100 zaměstnanců téměř 2 000 chce být členy "Solidarity". Nepočetné jsou rovněž případy vystupování z dosavadních legálních obrozených odborů a přechod do závodních struktur "Solidarity".

- Konfliktní situace v závodech byly v mnoha případech prohloubeny nerozhodnou činností vedení závodů a územních orgánů, které očekávaly pokyny "shora". Podobný postoj se, bohužel, projevoval v mnoha případech u závodních stranických organizací.
- Výrazně bylo možno vidět nedostatek nového myšlení a rozhodnosti v činnosti, nedostatek perspektivního myšlení vyplývající mimo jiné ze setrvačnosti mnoha soudruhů. Tato nemotornost je hlavně výsledkem nepřizpůsobení stranické činnosti v závodech rychle se měnící společensko-politické situaci.
- Prohlubující se disproporce v příjmech vesnice a města, "účinnost" stávkových akcí v závodech a institucích, ovlivnily zemědělce k drastickým krokům, které jsme pozorovali na vesnicích v posledních týdnech.
- Zhoršující se rentabilita zemědělské výroby v posledních letech, především cenové relace mezi zemědělskými prostředky a stroji a zemědělskými produkty, stejně jako drastické zvýšení důchodových poplatků a pojišťovacích dávek, vyvolaly nespokojenost vesnice se zemědělskou politikou státu, projevující se hlavně bojkotem dodávek mléka, dobytka a odmítáním přijetí nebo vrácení platebních příkazů.
- V kulminačním období protestů se do bojkotování dodávek mléka zapojilo 193 vesnic z 30 vojvodství. V některých oblastech státu bylo vykupováno sotva 15% plánovaných denních dodávek. Bojkot dodávek dobytka do 10. 4. t.r. uskutečňovalo 27 obcí z 8 vojvodství. Akci odmítání přijetí nebo vrácení platebních příkazů uskutečňovalo 300 obcí ve 45 vojvodstvích.
- Vládní rozhodnutí o zavedení tržního způsobu dodávek a prodeje potravin se setkalo s pochopením zemědělského prostředí a přispělo k značnému utišení protestních akcí. Pomalu se zaznamenává vzrůst výkupu mléka a dobytka. Situace a stav nálad na vesnici jsou významné a musí o ně mít zájem jak strana, tak i náš resort. Musíme rovněž pamatovat, že nedávno byl zaregistrován "nezávislý odborový svaz zemědělců Solidarita", který

bude pravděpodobně vyjadřovat požadavky a návrhy tohoto prostředí, jež budou předkládány ostrou konfrontační formou.

- Přehodnocování a demokratizace společensko-politického života v zemi měly pozitivní vliv na nálady v prostředí inteligence. Došlo v něm k výraznému oživení, projevujícímu se vznikem a reaktivováním mnoha sdružení a organizací.
- Zvýšenou aktivitu projevují především struktury spojené s církví, pro něž změna zákona o spolčování představuje přiznivý výchozí bod k akcentování své politické odlišnosti. Vyplývá to rovněž ve veliké míře z pokroku v normalizaci ve vzájemných vztazích Polsko-Vatikán a státní vedení-episkopát.
- Tyto změny však neznamenají, že v tomto prostředí neexistuje nebezpečí společensko-politického charakteru. Týká se to rovněž takových prostředí, jako je zdravotnictví, osvěta, věda a výchova.
- Nový obraz společensko-politické scény však neovlivnil snížení míry radikalismu nálad v mládežnických prostředích. Mám zde na mysli podstatnou část akademického prostředí a mládeže ze středních škol.
- Projevem toho jsou různé nelegální manifestace, heapeningy, pochody a manifestace. Konají se většinou s hesly žádajícími registraci Nezávislého svazu studentů, novelizaci zákona o vysokých školách, změnu stipendijní politiky a rovněž reformy programu vojenského studia.
- Postoje podobného druhu nezůstaly bez vlivu na činnost legálně fungujících mládežnických organizací - zejména Svazu socialistické mládeže Polska a Svazu polských studentů. Pozorujeme snížení jejich politické aktivity, zmenšování členské základny a v souvislosti s tím požadavky na zásadní změny ve fungování modelu mládežnických organizací.
- V souvislosti s takto se vytvářející vnitřní a mezinárodní situací se politický protivník snaží trvale zakotvit v politickém systému státu.

- Pozorujeme polarizaci v opozičních seskupeních; jejich projevem jsou prohlubující se spory mezi skupinou Lecha Wałęsy - účastníky jednání u "kulatého stolu" a radikálními skupinkami, k nimž patří "Solidarita bojující", tzv. nezávislé strany a pracovní skupina Jurczyka a Gwiazdy. Zejména jsou patrné v souvislosti s blížícími se oslavami májových oslav a při volební kampani do Sejmu a Senátu.
- V souvislosti se svátkem 1. května opoziční struktury "Solidarity" v některých městech chtějí zdůraznit svou existenci organizováním pochodů a shromáždění. Většina manifestací se má uskutečnit po mších. Takové iniciativy jsou zaznamenány mj. v Bydgošči, Gdaňsku, Krakově, Poznani, Přemyšli, Slupsku, Tarnově, Varšavě a Vroclavi. Potvrzením sporů v lůně opozice, jak jsem o nich hovořil, je organizování dvou nezávislých manifestací "Solidaritou" a radikálními skupinami PPS a KPN a rovněž "Solidaritou bojující" v Poznani, Varšavě a Vroclavi.
- S přiblížujícím se termínem voleb do Sejmu a Senátu zaznamenáváme stálý vzrůst zájmu o volební problematiku v opozičních prostředích. Po příkladu Občanského výboru při Lechu Walesovi vznikly téměř ve všech vojvodstvích jeho protějšky, soustředující převážně vedoucí aktiv "Solidarity". Vojvodské občanské výbory "Solidarity" mají plnit základní funkci koordinátora na vlastním území. Lze však prognózovat, že přes existující spory a rozdílnosti může dojít k vytvoření jednolité koalice všech opozičních seskupení.
- Přípravy opozice k volební kampani se konají ve dvou směrech - na jedné straně směruje organizátorská činnost k vytváření především závodních struktur "Solidarity", jejichž činnost je důležitým prvkem vytváření politického klima; z druhé strany trvá kampaň schvalování kandidátů do Sejmu a Senátu a jsou připravovány štáby k provádění předvolební kampaně.
- V průběhu posledního zasedání Občanského výboru byly vypracovány základní směry činnosti opozice v předvolební kampani. Vážné je, že centrálně řízená předvolební kampaň opozice bude podporovat jen ty nevládní síly, které akceptují výsledky "kulatého stolu", takže vylučují extrémní a dobrodružné struktury.

- Zasedání Občanského výboru "Solidarity" dne 23. 4. v aule varšavské univerzity předběžně schválilo seznam kandidátů do Sejmu a Senátu, reprezentujících opozici "Solidarity". Bylo schváleno 94 kandidátů do Senátu a 150 kandidátů do Sejmu. Při politicko-sociologickém hodnocení vytypovaných kandidátů opozice do obou komor parlamentu, je potřebné si všimnout těchto záležitostí:
 - + mezi kandidáty chybí nejen Walesa, Zb. Bujak, Wl. Frasyniuk a B. Borusewicz, kteří odmítli kandidovat vzhledem k odbořářským úkolům, které jsou před nimi, ale i další "historičtí" vůdcové "Solidarity" z roku 1980: M. Jurczyk, J. Rulowski, A. Gwiazda, A. Slowik a J. Palubicki. Jen 60 kandidátů jsou osoby, které se angažovaly do činnosti "Solidarity" v letech 1980-81;
 - + mezi kandidáty je jen 32 dělníků, z toho je až 8 horníků ze slezských šachet, které stávkovaly v 1. čtvrtletí t.r.;
 - + početnější skupiny než dělníci představují individuální rolníci, v seznamu je jich 51;
 - + rozhodující většinu kandidátů tvoří osoby z prostředí inteligence - je mezi nimi 32 advokátů, 28 vysokoškolských učitelů, 12 učitelů, 11 lékařů a 10 novinářů;
 - + průměrný věk kandidátů je 35 - 45 let;
 - + 28 kandidátů /hlavně členů Klubů katolické inteligence/ reprezentuje prostředí spojená s církevní hierarchií, po 4 kandidátech má nelegální Polská socialistická strana a Hnutí "Svoboda a mír" /WIP/.
- 23. 4. Občanský výbor "Solidarita" rovněž schválil "Volební program", v němž po úvodním zdůvodnění rozhodnutí o účasti ve volbách je uvedena celá činnost, soustřeďující se do tří směrů: "občanská práva, hospodářství a podmínky života společnosti".
- V programu se mj. uvádí:
 1. Chceme změnit systém řízení země, uskutečnit to cestou evolučních změn, využít parlamentní metody.

2. Další volby do Sejmu a Senátu musí být zcela demokratické, bez jakýchkoliv omezení a privilegií.
 3. Dosavadní státní majetek je potřebné ve značném rozsahu zespolečenštít, předat ho městům a obcím, podnikům, vytvářet společnosti, rovněž s účastí družstevního a soukromého kapitálu.
 4. Školy a vysoké školy mají být místem výuky a výchovy, nikoliv ideologickou frontou.
 5. Soudy musí být nezávislé na politických a administrativních orgánech a soudci mají být nezávislí. Je potřebné odpoložovat Veřejnou bezpečnost. Je potřebné uspořiti na vojenských výdajích a vydáních na resort ministerstva vnitra.
- 21. dubna t.r. Leszek Moczulski uveřejnil cíle a předpoklady účasti KPN /Konfederace nezávislého Polska/ ve volbách do Sejmu a Senátu. Uvedl mj., že:
1. KPN hodlá se zúčastnit těchto voleb, protože Sejm může být místem boje s komunisty.
 2. PLR je státem závislým a představuje institucionalizovanou formu sovětské moci, vnučené silou.
 3. Účast KPN ve volbách bude představovat jednu z metod realizace programu totálního boje s totální komunistickou mocí.
 4. KPN přistoupí k volbám konfrontačním způsobem se státním vedením, nebude však konkurovat "Solidaritě".
- Aktivisté opozice, sdružení v KPN a Polské socialistické straně, vytvořili společný volební fond. Avšak aktivisté PPS mají kandidovat v seznamu "Solidarity" - Jan Józef Lipski a Andrzej Malanowski, zatímco aktivisté KPN budou kandidovat jako soukromé osoby. Další nepřátelské organizace s extrémním zaměřením - například "Bojující Solidarita" nehodlají se zúčastnit voleb a propagují jejich bojkotování. Nezávislý svaz studentů /NZS/ po zaregistrování propaguje poskytnutí organizační pomoci "Solidaritě".
- Dnešní setkání je další etapou seznamování se s problémy spojenými s přípravou Celostátní konference delegátů, ale rovněž s nejvážnějšími problémy státu a v této souvislosti s úkoly členů strany, zejména ve volební kampani do Sejmu a Senátu.

- Celostátní konference delegátů a její výsledky by měly poskytnout argumenty k přesvědčení společnosti, že strana je základním garantem klidu a správného společenského vývoje, musí rovněž dát odpověď na otázku - jak vyhrát volby.
- Musíme se naučit uskutečňovat a uplatňovat moc v podmírkách politické konkurence. Bojovat o moc především silou argumentů.
- Proto také resort ministerstva vnitra, všichni jeho příslušníci, vojáci a občanští zaměstnanci, stojí před nutností pracovat podle nových forem a metod, které by umožnily resortu být v dalším období garantem bezpečnosti a stability státu.

/Představitel FMV v PLR/

Rozdělovník

s. Jakeš
s. Husák
s. Adamec
s. Indra
s. Lenárt
s. Hegenbart

*Vladoň FMV
Ivan Š. synkra SNB*

Akce proti příslušníkům rezidentury Paříž

Dne 25.4.1989 francouzské speciální služby celý den sledovaly pracovníky ZS GŠ. Dne 27. 4. v odpoledních a večerních hodinách byl konspirativně sledován KP rezidentury. V noci z 27.4. na 28.4. byl nenásilným způsobem otevřen osobní vůz dalšího KP, zaparkovaný v garáži. Škody nebyly způsobeny.

Dne 26.4.1989 v dopoledních hodinách telefonovala na ZÚ ČSSR v Paříži neznámá žena následující výhrůžku : "Budou demonstrace, dejte si pozor na děti".

/I.správa SNB/

Rozdělovník:

s.Jakeš

s.Hegenbart

Vedem! FMW

Signál o příjezdu novináře BBC

Ve Vídni bylo uděleno vízum na 3 dny pro britského novináře Michaela GLENNYHO, nár. 25.4.1958, bytem Wien, Naffgasse 5. Pracuje pro BBC. K cestě použije osobní automobil s poznávací značkou W 640 926 - Volkswagen modré barvy. Cestuje do Plzně, Prahy a Bratislavы. Nelze vyloučit, že GLENNY si bude počínat obdobně jako na oslavě svátku 1. máje v Plzni.

/I.správa SNB/

Rozdělovník:
s.Hegenbart

Vedení FMV
I.a II. správce SNB

Opatření k zajištění klidu a veřejného pořádku v krajském městě Plzni na den 6.května 1989

Podle dosud získaných poznatků organizují nelegální struktury na 6. 5. 1989 v 17.00 hod. na Mírovém náměstí v Plzni nepovolenou demonstraci na počest padlých amerických vojáků.

K zajištění klidu a veřejného pořádku v krajském městě vyhlásil náčelník KS SNB Plzeň na 6. 5. 1989 100 % pohotovost příslušníků Městské správy SNB Plzeň a přijal následující opatření:

1. varianta - preventivní opatření k zamezení konání demonstrace

- do 17.00 hod. dne 6.května bude pořádková služba VB, operativní pracovníci StB a VB provádět rozkladná opatření;
- budou zajištěni iniciátoři akce v rámci celého kraje /asi 40 osob/, s cílem zabránit jim v účasti na připravované demonstraci;
- v době mezi 15.00 - 18.00 hod. bude na 11 stanovištích v Plzni provedena preventivní dopravně bezpečnostní akce, do níž bude nasazeno 106 příslušníků VB, 19 služebních automobilů, 10 motocyklů, 1 diagnostické vozidlo AVIA a 3 měřiče rychlosti; represivní opatření budou uplatněna jen v nejnájčastějších případech, o akci bude občany informovat krajský deník Pravda.

2. varianta - pro případ neúspěchu rozkladných opatření

- bude proveden zákrok k rozptýlení demonstrujících, jejich vytlačení z prostoru náměstí a zajištění iniciátorů; k tomu je vyčleněno 184 příslušníků VB, 30 příslušníků školního pohotovostního oddílu a 60 příslušníků pohotovostní jednotky SNB, 2 vodní stříkače, 2 obrněné transportéry, 2 eskortní vozidla AVIA, 7 služebních vozidel a 12 psovodů;

- k uzavření prostoru náměstí je připraveno 180 příslušníků Lidových milicí k přímému nasazení a dalších 120 v záloze pro posílení.

Operativní, technická a další opatření k zabezpečení kli-
du a veřejného pořádku v krajském městě byla projednána na po-
radě vedení KS SNB, správ StB a VB KS SNB a vedení MS SNB Plzeň.
Nezbytná součinnostní opatření byla projednána rovněž s vedou-
cím tajemníkem MěVKSČ, zástupcem KV KSČ, náčelníkem krajského
štábu Lidových milicí, se zástupci krajské a městské prokuratu-
ry, městského soudu a Národního výboru města Plzeň.

/ KS SNB Plzeň /

Rozdělovník

s. Jakeš
s. Husák
s. Adamec
s. Indra
s. Hegenbart

vedení řmr
I. a II. správce SNB
správce SNB Plzeň

Protičeskoslovenské akce na mezinárodním kongresu PEN klubu

V rámci mezinárodního kongresu PEN klubu, který se má uskutečnit 10. května 1989 v holandském Maastrichtu, má být využito ochoty PEN klubu Německé demokratické republiky jako hlavního kritika vnitropolitických poměrů v ČSSR, zejména v otázce dodržování mezinárodních závazků vyplývajících ze ZA KBSE a VNS v oblasti lidských práv. Jedná se o kritiku možnosti svobodného vyjádření politického myšlení, možnosti protestu proti státní moci, o kritiku práva na svobodu vyznání, a to bez újmy na společenském postavení.

Podle zjistěných informací má PEN klub NDR sehrát důležitou roli "rozehrávače" kritické protičeskoslovenské diskuse, kterou mají údaje podle scénáře PEN klubu NSR dále rozvíjet zástupci dalších socialistických zemí, pravděpodobně Polska a Maďarska. Nelze vyloučit, že se zasedání zúčastní i "pozorovatelé" z řad československých spisovatelů, není však zatím vyjasněno, zda se nejedná o emigranty. Podle získaných poznatků by role hlavních "žalobců" měli sehrát především zástupci ZSS s tím, že představitelé jednotlivých organizací západních PEN klubů by diskusi jen vhodným způsobem usměrňovali. Na závěr jednání má být vydána protičeskoslovenská rezoluce, předložená některým ze zástupců PEN klubů socialistických zemí.

Uvedený postup je volen proto, aby československá vláda nemohla odmítat kritiku západních organizací PEN klubu se všeobecným tvrzením, že se jedná o "nepřátelekou propagandu a nátlak Západu", ale s cílem, aby byla nucena se uvedenými otázkami na základě kritiky organizací PEN klubu ze socialistických zemí vážně zabývat. Záměrem uvedené akce je dosáhnout propuštění V. HAVLA a diskreditovat Československou socialistickou republiku v období příprav signátářů VNS před fórem o lidských právech a postavit tak ČSSR do jedné roviny například s Jižní Koreou.

/I.správa SNB/

Rozdělovník:

s.Jakeš.	s.Fojtík
s.Husák	s.Lenárt
s.Adamec	s.Hegenbart
s.Indra	s.Štefanák

*veden! fmw
T. a II. správa SNB*

K přípravě vydání 87. a 88. čísla Svědectví

Dne 14. dubna 1989 se uskutečnila porada redakční rady Svědectví k přípravě 87. a 88. čísla časopisu.

Kromě úvodního článku o "postmodernismu" jako umělecko-filozofickém pojmu by mělo 87. číslo Svědectví obsahovat asi desetistránkový filozoficky zaměřený článek od V. BĚLO-HRADSKÉHO, překlad "Inovace a seriál" (autor ECO), třináctistránkový článek M. HYBLERA "Móda a demokracie", článek L. SCHWARTZe o HRABALových básnických začátcích "Ztracená ulička znova nalezená" a jeden literární text (např. J. BARTHa).

Kratší nepublikovanou prózu přislíbil J. GRUŠA, P. OUŘEDNÍK připraví anketu "Exil: amputace nebo spásu" s odpověďmi ŠKVORECKÉHO, KRÁLé, GRUŠI, RICHTEROVÉ, VEJVODY a KOLÁŘe. ŠPILAROVÁ nabídla svůj článek o GRUŠOVI psaný původně pro L'autre Europe.

Redakční rada současně odmítla jako nevyhovující materiál o západoevropské mládeži a pověřila J. RUPNIKA, aby zpracoval nové materiály o francouzské mládeži, a V. BISHOP podklady o mládeži v ostatních západoevropských zemích. Podle M. SKOLILA zajišťovali materiál předložený TIGRIDem především čs. emigranti v západoevropských zemích. Téma "západoevropská mládež" budou dokumentovat tři ukázky z tvorby mladých západních autorů (např. Daniela BELLOCa, Bretta Estonia ELLISE).

Uzávěrka 87. čísla Svědectví má být začátkem května.

Podle závěrů jednání redakční rady Svědectví by mělo 88. číslo časopisu obsahovat v politické části především rozbor existujících tendencí současného politického myšlení a aktuálně zpracované články týkající se problémů "opozice a kolaborace v české a polské společnosti" a konference "Czechoslovakia in the 1990". Příspěvky budou objednány u J. TESAŘe, P. TIGRIDa, V. HAVLA, P. UHLa, V. BENDY, A. MICHNIKA, A. WERNERa a B. BORUSCEVICZe.

Literárně-umělecká část 88. čísla Svědectví by měla obsahovat studie KRÁLe o A. TARKOVSKÉM, rozhovor s J. KOLÁRem o současném výtvarném umění, článek o M. FORMANovi a případně o dalších umělcích, o nichž se čs. sdělovací prostředky nezmiňují. Redakční uzávěrka 88. čísla ani termín vydání dosud nebýly stanoveny.

Podle pracovníka redakce Svědectví SKOLILA je finanční situace časopisu dobrá, což se odrazí i v aktivizaci činnosti redakce (nevylučuje možnost finanční podpory i od francouzské Socialistické strany, ve které má RUPNIK řadu kontaktů).

Hlavním "sponsorem" redakce zůstávají i nadále USA, přičemž do Spojených států nyní místo TIGRIDa pravidelně jezdí J. RUPNIK, který také často pobývá v Londýně.

Novým členem redakční rady se stal bývalý pracovník Čs. rozhlasu BISHOP, který nyní působí v AFP. Podle SKOLILA je BISHOP vzhledem ke svému přístupu k materiálům AFP hlavním zdrojem informací pro Svědectví. Častěji dochází do redakce I. KUNEŠ, kterého SKOLIL považuje za budoucího hlavního ideologa časopisu.

/I.správa SNB/

Rozdělovník:

s.Jakeš	s.Fojtík
s.Husák	s.Lenárt
s.Adamec	s.Hegenbart
s.Indra	s.Štefaňák

*Vedoucí FMU
I.a II. správa SNB*

Rakouské hodnocení březnového jednání spolkového ministra obrany
Roberta LICHALA s předsedou vlády ČSSR L. ADAMCEM

Rakouský spolkový ministr obrany Robert LICHAL informoval interně spolkového kancléře Franze VRANITZKYho o výsledcích své březnové návštěvy v ČSSR. Považuje za splněné cíle návštěvy týkající se vojenské oblasti. Při hodnocení rozhovorů v politické oblasti uvedl, že rakouská delegace neočekávala v takovém rozsahu kritické postoje vedoucích československých činitelů vůči rakouským stanoviskům k dodržování ZA KBSE a Závěrečného dokumentu VNS v ČSSR".

Podle LICHALA se to nejvýrazněji projevilo při jeho rozhovoru s předsedou vlády ČSSR L. ADAMCEM, který dal údajně otevřeně na jeho své rozhořčení nad kritikou rakouských představitelů. V této souvislosti LICHAL zdůraznil pobouřenou reakci L. ADAMCE na výroky VRANITZKYho: "Zdá se, že se demokratizační vývoj v ČSSR odchodem ŠTROUGALA zastavil a došlo k výraznému ochlazení rakousko-československých vztahů". Podle LICHALA "nezakryval předseda vlády ČSSR své rozhořčení a považoval uvedené výroky za útoky na svou osobu". Vývoj jednání obou představitelů došel podle LICHALA dokonce tak daleko, že "L. ADAMEC zpochybnil termín své návštěvy v Rakousku a naznačil, že pokud chce Rakousko pokračovat v rozvoji vztahů, bude muset projevit zvýšený zájem. Projevem tohoto zájmu by měla být cesta VRANITZKYho do Prahy".

Kancléř zmíněnou informaci ministra obrany nekomentoval, pouze uvedl, že vztahová relace s ČSSR bude muset být znovu projednána, v klidu a bez emocí.

/I.správa SNB/

Rozdělovník:

s.Jakeš
s.Husák
s.Adamec

s.Indra
s.Hegenbart

*redam' fin
T. a II. správa SNB*

K diferencované politice amerického úřadu pro zahraniční mise (OFM) vůči socialistickým zemím

Americké ministerstvo zahraničních věcí (STADEP) zvažuje omezení restriktivních opatření Úřadu pro zahraniční mise (OFM) vůči PLR.

Varšavský velvyslanec USA J. DAVIS navrhl svému ústředí 21. dubna 1989, aby zrušilo všechna restriktivní opatření uplatňovaná OFM vůči pracovníkům polských zastupitelských úřadů na území USA.

Ministr zahraničních věcí BAKER bude v nejbližším období jednat s řediteli CIA a FBI o realizaci pružnější diferencované politiky OFM vůči jednotlivým ZSS v závislosti na průběhu procesu "vnitřní demokratizace". Současná vedení OFM a FBI zatím v tomto směru zastávají zdrženlivý postoj.

Dle pramene ze STADEPu OFM nesouhlasí s úplným odstraněním restrikcí proti personálu polských zastupitelských úřadů s tím, že tento režim je vůči němu již nyní uplatňován velmi pružně. Rovněž FBI zastává názor, aby se administrativa nevzdávala potřebného prostoru k realizaci restriktivních opatření vůči polským zastupitelským úřadům na území USA.

Na podporu svých argumentů FBI provedla v minulém týdnu realizaci zpravodajské hry proti kádrovému pracovníku polské rozvědky, který pracoval pod krytím Stálé mise PLR při OSN v New Yorku. Akce FBI byla předem konzultována s příslušnými orgány administrativy, jež rozhodly, že polský diplomat nebude vyhoštěn. Současně byl ale americkou stranou oznámen příslušným polským orgánům zájem na tom, aby se dotyčný ze své letní dovolené ve vlasti do USA již nevracel.

Otzásky další politiky a funkčnosti OFM budou předmětem jednání mezi STADEPem a FBI v průběhu června a července tohoto roku. Očekává se také vyřešení jejich sporu o pravomoci ředitele OFM. STADEP prosazuje obsazení tohoto místa pracovníkem zahraniční služby s podstatně vyšším profilem, než má jeho současný představitel John CONDOYAN, a to na úkor jeho zástupce, jímž musí být kádrový pracovník FBI.

CONDOYAN, který by měl v červenci vycestovat jako rada na ZÚ USA v Londýně, se stal obětí výše uvedeného střetu STADEPu s FBI, když ho STADEP navrhoval do hodnosti velvyslance. Senát amerického Kongresu tento návrh neschválil na základě přímého nátlaku amerických speciálních služeb, jež nesdílely osobní názory CONDOYANA na další postup OFM vůči socialistickým zemím.

Pokud jde o politiku OFM vůči ZSS ve stávajícím období, nelze vyloučit, že BUSHOva administrativa zásadně omezí rámcem restriktivních opatření vůči ZÚ PLR ve Washingtonu a její Stálé misi v New Yorku. Současně však dojde k zostření operativní kontroly jejich polského personálu ze strany FBI s cílem zabránit pokusům speciálních služeb PLR využít nové situace k zintenzivnění zpravodajské činnosti na území USA.

/I.správa SNB/

Rozdělovník:

s.Jakeš
s.Husák
s.Adamec
s.Indra
s.Lenárt
s.Hegenbart
s.Štefaňák

*Vedem! tmv
T-a řízení SNB*

K návštěvě 1. tajemníka francouzské Socialistické strany Pierre
MAUROYe v ČSSR

Pierre MAUROY navštíví ČSSR u příležitosti zasedání výkonného výboru Světové federace družebních měst, konaného v Bratislavě. Návrh programu návštěvy ve dnech 10.-13.5.1989 rovněž předpokládá pobyt v Praze a setkání s československými státními a stranickými představiteli.

V průběhu svého pobytu v Bratislavě dne 11.5.1989 se MAUROY rovněž hodlal setkat s A. DUBČEKEM a jménem francouzské Socialistické strany /PS/ mu předat pozvání na červencové oslavy 200. výročí Velké francouzské revoluce v Paříži. Jedná se o pozvání na zahájení teoretické konference k 200. výročí, popřípadě na slavnostní otevření střediska lidských práv v dokončované La Grande Arche v pařížské čtvrti Défense. Kontakt s A. DUBČEKEM měl zprostředkovat doprovod z francouzského zastupitelského úřadu v Praze. Jedná se zde o naplnění záměru vedení PS, který měl být původně realizován v průběhu návštěvy francouzského prezidenta MITTERRANDA v ČSSR ve dnech 8.-9.12.1988. MITTERRAND však od něj upustil, aby "nenarušil" rámec svých jednání s nejvyššími československými státními a stranickými představiteli.

Podle poznatků z okruhu PS MAUROY v současné době hodlá podstatně zredukovat předpokládaný pobyt v ČSSR, a to pouze na návštěvu Bratislavu dne 12.5.1989 s návratem do Francie téhož dne. Změna má být odůvodněna zasedáním Communauté urbaine de Lille, které se bude konat v Lille ve dnech 11.-13.5.1989. MAUROY získal v březnových kantonálních volbách post starosty v Lille a účast na uvedeném zasedání považuje za velmi důležitou jak z hlediska zachování vlivu PS v dané oblasti, tak i z hlediska posílení svého osobního postavení.

Svoji roli zde rovněž sehrává současná nepříliš pevná pozice MAUROYe v rámci PS a narůstající kritika jeho dosavadní činnosti ze strany členů výkonného výboru PS. V rámci PS se projevují značné rozporы mezi jednotlivými skupinami, soustředěnými kolem stranických osobností, jako je FABIUS, MERMAZ, POPEREN, CHEVÉNEMENT a JOSPIN. Ve vztahu k ČSSR však tyto skupiny plně podporují přístup prezidenta MITTERRANDa, to jest politickou podporu všeho, co vede k postupné eliminaci pozic KSČ. Z tohoto hlediska si je MAUROY vědom skutečnosti, že případná jednání s československými stranickými představiteli by mohla dále zkomplikovat jeho osobní pozice při vnitřním "účtování" v rámci PS.

/I.správa SNB/

Rozdělovník:

s.Jakeš
s.Husák
s.Adamec
s.Indra
s.Lenárt
s.Fojtík
s.Janák
s.Knotek
s.Hegenbart
s.Štefaňák

vedom! fm
I., II. & XII. správce SNB

K vývoji v otázkách jednání o zakazu chemických zbraní a situaci kolem návrhu Austrálie na vytvoření regionálního systému nešíření chemických zbraní-----

Již první hodnocení postupu některých západních delegací - zejména USA, Velké Británie, ale i Francie - na pařížské Konferenci o nešíření chemických zbraní (CHZ), která se konala ve dnech 7.-11.ledna 1989, poukazovala na to, že stanoviska uvedených zemí pravděpodobně negativně poznamenají další průběh ženevské Konference o odzbrojení a další postup prací na textu Konvence o úplném a všeobecném zakazu CHZ a likvidaci jejich zásob.

V návaznosti na jednání pařížské konference a její výsledky pak došla meziresortní skupina, která je pověřena vypracováním pozice USA na jednání o CHZ v Ženevě, k závěru, že z pohledu Spojených států není účelné, aby Konvence o CHZ byla uzavřena v nejbližších dvou letech. Tento závěr podpořili i pracovníci americké Agentury pro kontrolu zbrojení a odzbrojení.

Již v Paříži odmítly připojit se ke snaze o stanovení konkrétní lhůty pro vypracování Konvence o CHZ. Argumentovaly tím, že nejsou dostatečně připraveny verifikační mechanismy pro účinnou kontrolu civilní chemické výroby, zdůrazňovaly problémy s kontrolou ničení zásob CHZ a poukazovaly na přístup rozvojových zemí (RZ).

Meziresortní skupina definovala tři základní okruhy otázek, které je nutné vyřešit dříve, než USA dají souhlas k dopracování textu Konvence o CHZ :

1/ nalézt způsoby a prostředky zajištění bezpečnosti všech účastníků budoucí Konvence v období ničení CHZ a jejich zásob, včetně průmys-

- lové základny pro jejich výrobu (odraz francouzského stanoviska k tzv. bezpečnostním zásobám CHZ);
- 2/ vytvořit garance, že bude zcela vyloučena možnost vytváření nových druhů bojových otravných látek;
- 3/ vytvořit souhrn předpokladů pro zajištění efektivní kontroly dodržování ustanovení Konvence o CHZ.

Za mimořádně složité považují američtí odborníci řešení otázky efektivní kontroly dodržování ustanovení Konvence o CHZ. Poukazují na to, že na území států s vyspělým civilním chemickým průmyslem bude nutné uskutečňovat kontrolu ve stovkách chemických závodů. Obdobná situace může nastat v nejbližších letech i v řadě rozvojových zemí. Podle hodnocení americké Asociace chemického průmyslu bude vydržování příslušného počtu inspektorů vysoce nákladnou záležitostí, přičemž hlavní zátěž ponesou průmyslově rozvinuté státy. V této souvislosti meziresortní komise znova oživuje myšlenku o kvalitativně nových technických prostředcích kontroly. Doporučuje urychlit práce na speciálních snímačích, s jejichž pomocí by bylo možné provádět kontrolu nevýroby CHZ v civilním chemickém průmyslu bez nevyhnutelné přítomnosti inspektorů.

Problém přístupu RZ ke Konvenci o CHZ považují americké politické a odborné kruhy za závažný. V návaznosti na průběh a výsledky jednání pařížské konference zdůrazňují, že podpis Konvence o CHZ nemusí ještě vést k vytvoření univerzálního režimu zakazu CHZ. Podle USA ne-projevuje řada RZ "dostatečný zájem" o přistoupení ke Konvenci o CHZ. Zvláštní znepokojení USA vyvolávají pozice arabských zemí, které na pařížské konferenci prosazovaly vzájemnou závislost odzbrojení v oblasti jaderných a chemických zbraní.

V této situaci doporučuje meziresortní komise využít zájmu řady RZ o rozvoj národního chemického průmyslu. V rámci jednání ženevské Konference o odzbrojení i pařížské konference podmínily mnohé RZ svůj

podpis pod Konvencí o CHZ závazkem rozvinutých zemí o převedení technologií, zařízení a chemických látek do uvedených zemí. Mezi resortní komise je toho názoru, že uvedenou otázku by měly USA řešit nikoli v rámci jednání ženevské Konference o odzbrojení, a tedy Konvence o CHZ, ale na základě smluv o dvoustranné spolupráci s RZ.

S ohledem na to, že perspektivy uzavření Konvence o úplném a všeobecném zákazu CHZ a o likvidaci jejich zásob se oddalují, dozrávají v některých oblastech světa podmínky pro řešení problému na regionálním základě.

Od podzimu 1988 se Austrálie snaží vytvořit podmínky k zabránění šíření CHZ v oblasti Jihovýchodní Asie (JVA) a jižní části Tichého oceánu. Konečným cílem je pak vytvoření funkčního mechanismu politických a právních přehrad výrobě, získávání nebo použití CHZ některou ze zemí příslušného teritoria.

Dosud se podařilo Austrálii soustředit názory vedoucích představitelů zainteresovaných zemí na její návrh. Největší zájem zatím projevuje Indonésie, proto hodlá Austrálie v budoucnosti postupovat v dané otázce v těsné součinnosti s touto zemí.

Začátkem března 1989 rozvinula Austrálie svůj původní návrh a vystoupila s iniciativou na uskutečnění mezinárodní konference za účasti představitelů vlád a chemického průmyslu zemí, vlastnících CHZ nebo potenciál k jejich výrobě.

Konference by se měla uskutečnit v září 1989 v Sydney nebo v Melbourne a měla by trvat 4-5 dnů. Otázky spojené s realizací konference hodlá Austrálie posoudit se zainteresovanými zeměmi - členskými státy ASEAN, VSR, LLDR, Barmou, Novým Zélandem a Papuou-Novou Guineou - v nejbližší době s tím, že příslušné oficiální návrhy budou těmto zemím rozeslány v dubnu 1989.

Předpokládá se, že na konferenci do Austrálie budou dále pozvány západní státy - členové tzv. australské skupiny exportérů chemických produktů, evropské socialistické státy a SSSR, dále ČLR a řada neutrálních a nezáčastněných zemí (Indie, Brazílie, Egypt, Švédsko a některé další).

Vláda USA tuto iniciativu Austrálie podporuje, neboť ji považuje za další krok na cestě k realizaci záměrů, které byly základem pro svolání pařížské konference.

Podle současných představ Austrálie by na konferenci měly být posouzeny otázky mezinárodního obchodu s chemickými látkami a zařízeními, které mohou být využity k syntéze bojových otravných látak. Na samotné konferenci hodlá Austrálie předložit návrhy na :

- 1/ aktivizaci činnosti zemí oblasti na jednáních ženevské Konference o odzbrojení (Austrálie, Barma, Indonésie) s cílem obhajoby zájmů dalších států oblasti při jednáních o otázkách CHZ;
- 2/ formování programu vzájemných inspekcí v chemických závodech zemí oblasti (Austrálie projevila připravenost pozvat v průběhu roku 1989 představitele všech zainteresovaných zemí k provedení inspece na libovolném velkém chemickém závodě na svém území);
- 3/ rozvoj opatření důvěry v otázkách CHZ v daném regionu, přijetí přísných omezení na export a import chemických komponentů, vytvoření informačních bank k otázkám chemické výroby.

Austrálie nepovažuje za účelné, aby její návrh vyústil v jednání o vytvoření zóny bez chemických zbraní v asijsko-tichooceánské oblasti. Domnívá se, že podobný vývoj by aktivizoval úsilí o vytvoření podobné zóny v Evropě, což není v souladu se zájmy zemí NATO. Dále hodlá Austrálie rozvíjet svou iniciativu tak, aby nenarušovala žádným způsobem průběh jednání o zakazu CHZ na ženevské Konferenci o odzbrojení.

/I.správa SNB/

Rozdělovník:

s.Jakeš
s.Husák
s.Adamec
s.Indra

s.Lenárt
s.Hegenbart
s.Štefanák

*Vedam! FMV
J. a II. správa SNB*

archiv
bezpečnostních
složek

